

Nové pohľady na Starú Bystricu

(Prezentácia starostu obce, PhDr.
JUDr. Ján Podmanického)

Kysucká obec Stará Bystrica leží na severozápadnej hranici Slovenska v okrese Čadca. Jej počiatky siahajú do 15. storočia. V súčasnosti má 2725 obyvateľov, pre ktorých chce udržať výhody a tradičné hodnoty vidieckeho života, ale pritom im vytvoriť moderné a kvalitné životné podmienky.

Začalo sa to zámerom **oživenia centrálnej zóny obce**. Prvá etapa tejto revitalizácie odštartovala v roku 2004 celkovou rekonštrukciou všetkých plôch námestia, ktoré sa tradične nazýva Rínok. Zrekonštruovali sa inžinierske siete, položili sa nové dlažby, ktorých hlavným materiálom sú kocky štiepané z granitu a čadiča. Aby sa v centre obce vytvorila pokojná zóna pre chodcov, štátnu cestu posunuli na okraj Rínku sv. Michala Archanjela. Centrum doplnila drobná architektúra - liatinové lavičky, stojany na bicykle, odpadové koše, ochranné koše okolo stromov, štyri liatinové lampy verejného osvetlenia a pod.

- V rámci druhej etapy obec začala postupnú rekonštrukciu všetkých obecných objektov námestia, aby „krabicový“ vzhľad „pomeštených“ budov nahradili tvary a materiály, zodpovedajúce **tradíciám kysuckej ľudovej architektúry**.
- Súčasne sa rokovalo aj s vlastníkmi súkromných budov na námestí, aby sa aj tieto prispôbili celkovej architektonickej línii Rínku. Úspešnými príkladmi sú Bielkov, Kolenov a Križkov dom.
- Neskôr bola dobudovaná **Zbojnícka bašta**, na mieste budovy starej hasičskej zbrojnice. Sú v nej umiestnené štyri obchodné priestory, verejné toalety, reštaurácia, vyhliadková veža a terasa. Jej architektúra vychádza z historických predlôh, používaných v Starej Bystrici a v jej okolí a z použitia tradičných materiálov a tradičných remeselných techník.

Pred Zbojníckou baštou je umiestnený **Zbojnícky kameň**, ktorý bol prenesený z vrchu Černatín, kde podľa legendy boli kamene, na ktorých tancovali víly so zbojníkmi. Jeden z týchto kameňov bol prenesený na Rínok sv. Michala Archanjela.

Obec následne **zrekonštruovala budovu Dolnej ZŠ**, ktorá sa stala novou dominantou Rínku s monumentálnymi kamennými piliermi na priečelí. Vybudovali sa pri nej aj ihriská pre deti a mládež a zrekonštruovala sa budova Centra voľného času.

Nový vzhľad získala aj **budova obecného úradu**, aby zapadla do celkovej architektonickej koncepcie Rínku. Výrazná je najmä čelná stena s balkónom a schodišťom, v ktorom sú umiestnené pečate symbolizujúce jednotlivé osady Starej Bystrice.

Medzi najvýznamnejšie dominanty obce Stará Bystrica patrí **kostol sv. Michala Archanjela**, postavený v neogotickom štýle v roku 1892, po požiari starého dreveného kostola. Počas svojej existencie bol viackrát rekonštruovaný.

Významnou dominantou Rínku je **Dom kultúry**. Nachádza sa v ňom umelecké informačné centrum a malá predajná galéria, v ktorej sa vystavujú diela profesionálnych i neprofesionálnych umelcov. Ďalej je tu umiestená predajňa suvenírov a informačno-turistická kancelária.

Na priečelí Domu kultúry sa nachádza unikát. **Prvý a jediný orloj na Slovensku**. Vo výklenkoch orloja je šesť bronzových plastiek - knieža Pribina, kráľ Svätopluk, Anton Bernolák, Ľudovít Štúr, Milan Rastislav Štefánik a Andrej Hlinka. V okienku orloja sa promenuje sedem apoštolov, vyrezaných z topoľového dreva. Vo vežičke orloja sú umiestnené aj dva zvony. Jeden zvon odbíja čas, druhý vytvára zvukovú kulisu počas promenády apoštolov.

Srdcom orloja je **astroláb** – ciferník s astronomickými údajmi, ktorý dodala pražská firma Spel. Hlavná doska je rozdelená zlatými lemovkami, ktoré označujú rovník, obratník raka, obratník kozorožca a miestny poludník. Astroláb tiež znázorňuje polohu mesiaca na oblohe, jeho fázy a polohu slnka v znamení zverokruhu. Na vonkajšom okraji je kalendárna doska s 366 dielikmi. Každý deň sa otočí o jeden dielik. Zariadenie riadi počítač, čím kysucký orloj získava vysokú presnosť. Orloj ukazuje mládeži, ako prebieha pohyb slnka a mesiaca, podporuje povedomie ľudí o slovenskej histórii a jej osobnostiach a prispieva k pozdvihnutiu cestovného ruchu v obci a v regióne.

Na **podporu cestovného ruchu** obec myslí aj pohotovou turistickou informačnou kanceláriou, kvalitnými propagačnými materiálmi a bohatou ponukou suvenírov. Pre ubytovanie turistov postavili päť nových apartmánových domčekov.

Dôsledkom rekonštrukcie bolo **oživenie centra obce**, rast jeho obľuby u obyvateľov a záujem narastajúceho počtu turistov. Rínok sv. Michala Archanjela dnes predstavuje pre obec aj významný zdroj príjmov, nakoľko enormne vzrástol obrat a tým aj záujem o prenájom všetkých príľahlých obchodných priestorov. Vzhľadom na veľkú dĺžku obce, uvažuje vedenie obce s vytvorením ďalších dvoch podobných centier, ktoré vylepšia vzhľad obce a súčasne podporia komunitný život, stretávanie a komunikáciu občanov na verejných miestach.

